

Natálie RICHTEROVÁ: *Reflexe vyjednávání o domácím porodu: Aktéři, diskurzy, kontexty.* Praha: FHS UK 2014, 84 s.

Předmětem bakalářské práce Natálie Richterové jsou domácí porody, resp. jak, s kým a proč jejich realizaci rodičky (ne)vyjednávají. Teoreticky se autorka opřela o prakticky všechny české studie k tématu domácích / přirozených porodů resp. porodů jako takových. Na základě studia literatury formulovala relevantní výzkumné otázky, které řešila prostřednictvím vlastního kvalitativního empirického výzkumu: uskutečnila a analyzovala narativní a polostrukturované rozhovory se sedmi informantkami. Výsledná práce je vedle úvodu a závěru logicky členěna do tří oddílů – části teoretické, metodologické a empirické. Než bych rekapitulovala předložený text v jeho posloupnosti, pokusím se v posudku vyzdvihnout přednosti práce a upozornit na některé její limity. Obojí se totiž v celém textu prolíná.

Nespornou předností bakalářské práce Natálie Richterové je její pečlivost, poctivost a důkladnost. Autorka provedla opravdu příkladnou rešerši pramenů k tématu a systematicky tak čtenáře seznamuje se všemi kontexty, které s problematikou domácích porodů v České republice souvisejí. Možná je škoda, že se autorka neobrátila také na zahraniční literaturu a nepokusila se téma od počátku více zasadit do kontextu současných sociálněvědných teorií. Téma modelu porodu a jeho ne/volby by totiž bylo možné propojit s texty uvažujícími modernitu a pozdní modernitu (postmodernitu) jako (s nadsázkou) kulturní modely determinující jednání aktérů (viz reflexe mediálního diskurzu, generační a genderové rozdíly, diverzifikace životních stylů atd.). Autorka k takovým interpretacím mnohdy implicitně směřuje (resp. je i explicitně uvádí především v souvislosti konvenční a nekonvenční medicíny), ale mimo téma medicíny a porodu je již nedisktuje. Ostatně, i paradigmatické východisko textu lze jen tušit (tuším reflexivní sociologii, poststrukturalistické přístupy). Tento nedostatek je nicméně významně vyvážen hloubkou ponoření do detailu, což je zřetelné z kterékoliv části textu. Vyzdvihla bych v této souvislosti mj. metodologickou část práce, v níž je nejen popsán proces samotného výzkumu, ale především je zde – opět příkladně – tento proces reflektován s důrazem na zohlednění všech etických aspektů výzkumu. Etická rozhodnutí autorky ve vztahu k informantkám nebyla samozřejmá a jsou tudíž ukázkou jak citlivosti k tématu a terénu, tak i teoreticko-metodologické erudice. Zároveň je na místě podotknout, že autorka s veškerou literaturou, reflektovanou v teoretické části práce, obratně pracuje i v části empirické, potažmo v závěru. Podařilo se jí tedy vybudovat koherentní text s inovativními výstupy.

Mezi ty patří jednak diferenciace mezi zdánlivě zjevnými aktéry vyjednávání, stejně jako identifikace klíčových kategorií těchto vyjednávání (oboustranná stereotypizace – viz zejména lékaři, nutnost důvěry mezi aktéry na různých úrovních – viz zejména porodní asistentky, mediální diskurz a dobová, genderová a kontextuální podmíněnost vyjednávání – viz zejména vyjednávání s příbuznými a přáteli). Nesmírně zajímavé jsou odkazy ke stigmatizaci domácího porodu, jež by jistě stály za rozpracování v dalším textu, stejně jako moment motivace volby domácího porodu jako nemožnosti volby jiné alternativy přirozeného porodu, který autorka na mnoha místech rozpracovává. Možná je jen škoda, že autorka více nezdůraznila, které momenty vyjednávání (aktéry, situace) informantky

uváděly bezprostředně v rámci narativu a na které byly doptávány v polostrukturovaném rozhovoru. Možná by tak bylo možné podtrhnout významnost určitých aspektů vyjednávání. Nicméně autorčiny interpretace jsou adekvátně podpořeny daty i literaturou a bezpochyby tak představují významný přínos ke studiu sledovaného tématu.

Z formálního hlediska nelze než konstatovat, že práce je odvedena na vynikající úrovni. Terminologicky, mohu-li soudit, autorka drobně zaváhala pouze v metodologii (s. 32: kód x segment, s. 33: metoda x technika). Natálie používá kultivovaný a čtivý jazyk, prostý gramatických pochybení (vyjma občasných interpunkčních nedostatků a velmi výjimečně překlepů, jež jsou ovšem s ohledem na rozsah textu zanedbatelné). Práce je logicky strukturována a obsahuje veškeré publikační náležitosti. Nelze než zopakovat, že jak samotný výzkum, tak výsledný text je opravdu důkladný, pečlivý a poctivý.

Závěrem. Natálie Richterová pro svou bakalářskou práci zvolila zajímavé, aktuální a adekvátní téma, na něž se dokázala podívat z neotřelé perspektivy. Prokázala, že zvolené téma dokáže relevantně zpracovat jak na teoreticky, tak empiricky. Výše zmíněné nedotaženosti nepovažuji na úrovni bakalářské práce za významné a uvádím je především jako podněty pro autorčino další zpracování tématu. Bakalářskou práci Natálie Richterové proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.

Praha, 3. června 2014

Mgr. Hedvika Novotná